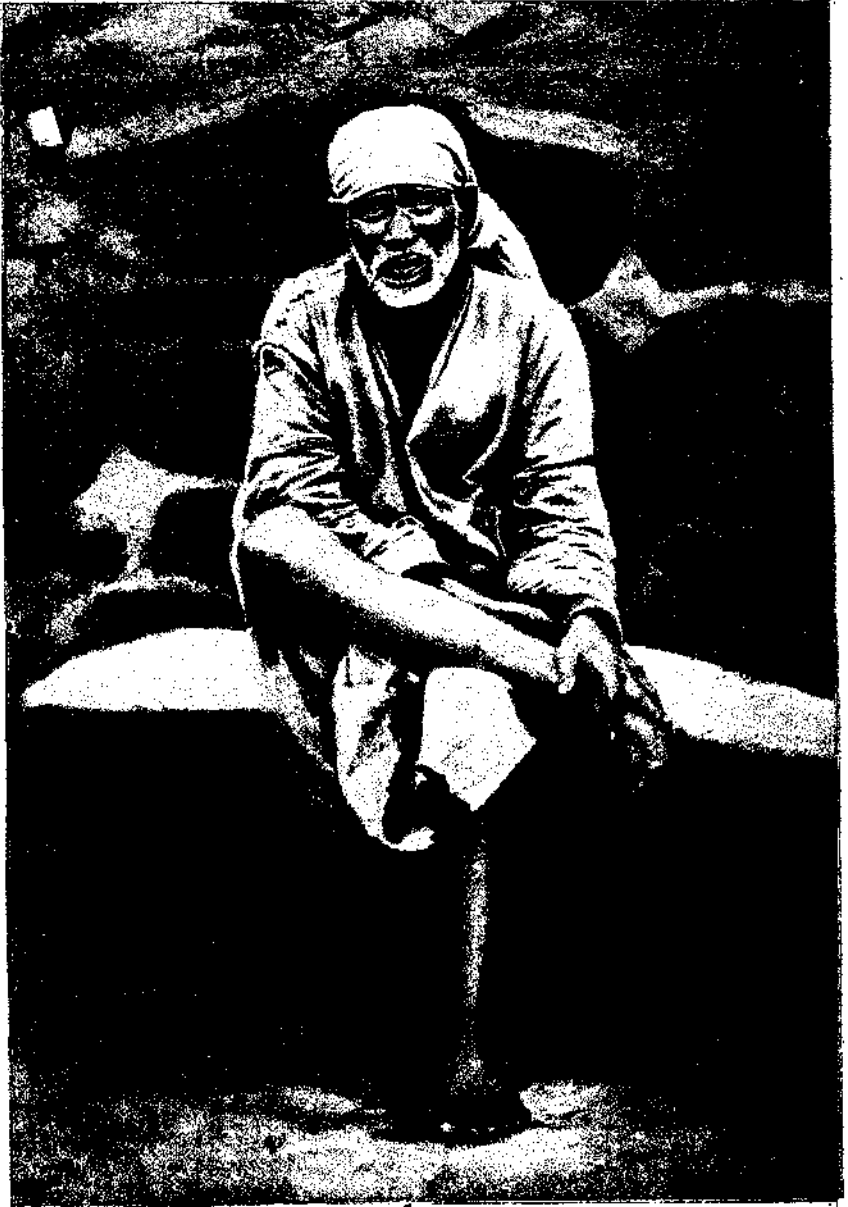

अंक ३ रा]

[वर्ष २८ वें.

“ श्री साईलीला ”

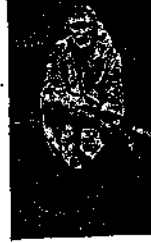
त्रैमासिक

वार्षिक वर्गणी रु. २-४-०

श्री साई ली ला

श्री साईनाथ प्रसन्न

गोदावर्याः प्रवाहो विलसति यदुदक्पाश्वर्यतो योजनैकम् ।
प्रादूर्भूत्वाऽऽत्मभूत्या निशजनितमहे शीलधिक्षेत्रधाम्नि ॥
सर्वज्ञातीयचुंदैर्विविधजनपदादागतैः स्तूयमानः ।
पूर्णब्रह्मैव साक्षाद्विजयति भुवनं पावयन्साइनाथः ॥

वर्ष २८] त्रैमासिक-जुलै, ऑगष्ट, सप्टेंबर १९५१ [अंक ३ रा

—: संपादकीय :—

“साई”

संतशिरोमणी सद्गुरु साईभगवान् सकल संतांची माऊली आहे. “साई, साई” म्हणतांच समाधान व आनंद प्राप्त होतो. कारण त्या शब्दांतच प्रियता भरलेली आहे. जीवीचा जिन्हाळा, मातृवात्सल्य त्यांत ओतप्रोत भरलेलें आहे. जिवाची प्रवृत्ती सारखी विश्वाकडे वहात असते व त्याच्या इंद्रियांची ओढ सारखी विषयाकडे असते. या कारणास्तव शब्दाबरोबर शब्दाचें ठिकाण जो आनंद त्याची ओळख होत नाही, म्हणून साई समजत नाही व उमजत नाही. थोडक्यांत, साई हें परब्रह्म आहे. भक्तांच्या भक्तीला सुल्लह हा “गणेश विडल-साई” रुपानें आकारास आलेला आहे.

कलीयुगांत स्वैरपणें वागून मनुष्य विषयभोगाच्या चिंतनांत मग झाल तर त्याला मनुष्यपणास मुकावें लागेल. याकरतांच मनुष्याला प्राप्त झालेल्या नरदेहाचें सार्थक करण्याकरतांच त्याला मार्गदर्शक संत होतात.

आजपावेतों बऱ्याच विद्वान पंडित व शास्त्री लोकांनीं बाबांच्या हयातीपासून तों आतांपर्यंत साईबाबा व शिरडी यांचें निरनिराळ्या तऱ्हेनें संशोधन केलें. शिरडींत अठराव्या मशिदीला, ज्यामध्ये बाबांनीं अखंड वास्तव्य करून समाधीस्त होईपर्यंत कृष्णलीला व रामलीला केल्या, त्या मशिदीला बाबा स्वतः द्वारकावती, द्वारावती अथवा मशीदमाई म्हणूंग संबोधित. बाबा हिला द्वारकावती कां म्हणत असत याचें पूर्ण संशोधन कै. देव मामलेदार ठाणें (बाबांचें बाळ) यांनीं केलें. (साईलीला अंक १ ते ४ सन १९४९) परंतु त्यांना अगर इतरेजनांना बाबांच्या स्वतःच्या भूमिकेचा अगर त्यांच्या मातापित्यांचा वा नातळगांचा पत्ता लागला नाहीं व अद्यापही लागत नाहीं.

साई याचा अर्थ व्यापक आहे व तो समजण्याला जीव, जगात् व जनार्दन हे समजले पाहिजे.

॥ देवाचे हे आत्मे ते हे जाणावे संत ॥
 ॥ त्यांचे पदीं व्हावें रत सदा दृढ ॥
 ॥ तुका म्हणे संत सुखाचे विभागी ॥
 ॥ आनंद जर्गी साधू रूपें ॥

जनार्दन—ज्याला शास्त्रानें ब्रह्म म्हटलें आहे, त्याचें वर्णन श्रुतीनें “नेति, नेति” केलें आहे. तें निर्गुण आहे. निराकार आहे. मनोवाचातीत आहे; हुँदीची दृष्टी पोंचत नाहीं या म्हणण्यावरून ब्रह्मस्वरूपाचा चांगला बोध होत नाहीं. परंतु संतशिरोमणि श्री तुकाराम महाराज म्हणतात.

अणुरेणु पांती ब्रह्मांडाचीया पोटी
 ज्ञानाचीये पोटीं दिसे जया
 ऐसी पवित्रता बोलतसे गीता
 ज्ञानाच्या अनंता भेद नाहीं
 तुका म्हणे ज्ञान तोचो नारायण
 जाणती सज्ञान गुरुपुत्र

आणखी ते म्हणतात—

ज्ञानाचे प्रकाशे वर्तती सकळ
 न घेती बरळ देहबुद्धी ॥

ज्या ज्ञानाच्या प्रकाशांत ब्रह्मस्वरूप काय आहे हें समजून घेऊन त्याच्याशीं तादात्म्य करतां येतें तें ज्ञानच ब्रह्म होय.

मनांतील व जगांतील क्रिया ज्या ज्ञानाच्या योगें कळतात तें ज्ञान क्रियारूपानेंच प्रगट झालें आहे. हें ज्ञान जगांत अनंत रूपानें व्यक्त होऊन स्वतःचा आनंद अनंत क्रियांनीं क्रीडा करून भोगत आहे.

नकळे याची गती नकळे याची लीला ।

आपोआप सोहळा भोगीताहे ॥

अर्थात ज्ञानाला स्वतःची प्रतीति घेण्याकरितां दुसऱ्याचा आश्रय घ्यावा लागतो. जसे, स्वतःच्या मुखाची प्रतीति आरशांत पाहिल्याशिवाय होत नाही. ज्ञानाला आपला आनंद क्षणोक्षणी प्रगट करण्याची अनिवार इच्छा असते व जे अनंत क्रियांनी व रूपांनी सारखे उल्हासित होऊन त्यायोगे आनंद उपभोगीत असते.

ज्ञातज्ञेयाविहीन । नुसर्घेची ज्ञान ।

सुखा भरले गगन गाळीव जे ॥

(ज्ञानेश्वरी अ. १५ ओ. ७७)

ज्ञात - जाणणारा व ज्ञेय = जाणण्याची वस्तु या दोहोंचे जे अविष्टान व जे या दोघांना प्रकाशित करते व या दोहोंचे सहाय्याने जे प्रकाशित होते ते ज्ञान म्हणजेच ब्रह्म होय. हे ज्ञान केवळ शुद्ध, निर्मळ निरंतर आनंदरूपच आहे त्यास ज्ञानानंद व ब्रह्मानंद म्हणतात.

ब्रह्मानंदं परम सुखदं केवलं ज्ञानमूर्ति ।

ज्ञानानंद हा स्फुरदरूप आहे व तो व्यक्त होण्यास सारखा घडपडत असतो. तो स्वतःचा आनंद ज्ञेय रूपाने प्रकाशित करून आपल्या शातृत्वशक्तीने छुटत असतो. ज्ञानानंदाचे ज्ञेयरूप ते जगत् व शातृत्वशक्ती तो जीव.

.जनार्दन जीवाच्याद्वारा जगांतील आपली प्रतीति सारखी घेत आहे.

आनंदाचे डोही आनंद तरंग ।

आनंदाचे अंग आनंदची ॥

(तुकाराम)

आनंद व स्वानंद हा स्फुरदरूप आहे व ज्ञानानंद हा स्वसंवेद्य आहे. आनंदाचे ज्ञान (अव्यक्त) ज्ञानाचे स्फुरण ज्ञातृत्व (व्यक्त) याचा प्रकाश चित्ताच्या ठिकाणी असल्यामुळे त्यास चिदाकाश म्हणतात. चिदाकाशाचे स्फुरण महदाकाश-सूक्ष्म चिदाकाशाचे स्थूल रूप-महदाकाशाचे स्फुरण वायु, वायूचे तेज, तेजाचे आप व आपाचे स्फुरण पृथ्वी याप्रमाणे आनंदाचे स्फुरण हेच विश्वाचे जनन होय.

ज्ञान शातृत्वांत येऊन ज्ञेय अथवा दृश्य रूपाने व्यक्त होण्यापूर्वी सत्तारूपाने जे असते ते ब्रह्म. यावरून ब्रह्म काय आहे हे लक्षांत आले. ज्ञानाचे ठिकाणी जे शातृत्व आहे त्याचे नांव जीव. म्हणजे ज्ञानसत्तेचा प्रकाश तो जीव. ज्याप्रमाणे सूर्याच्या ठिकाणी प्रभा, अग्नीच्या ठिकाणी दाहकत्व, पाण्याच्या ठिकाणी द्रावकत्व त्याप्रमाणे ब्रह्माच्या प्रगट ज्ञानाच्या ठिकाणी जे शातृत्व त्याचे नांव जीव.

ब्रह्म निर्माण आहे-ज्ञातृज्ञेयाविहीन आहे. जीव सगुण आहे ज्ञातृज्ञेयरूप आहे.

निर्गुणपणें उभा सगुणपणें शोभा ।

जीव शीव प्रभा दाविताहे ॥ ज्ञा.

सत्ता मात्र ज्ञान ज्यावेळेस पूर्ण सत्तेनें प्रगट होतें तेव्हां देवाचा अवतार झाला असें म्हणतात. विश्वांतील दिसणाऱ्या नानातऱ्हेच्या रंगाचे, आकाराचे पदार्थ अगर वस्तु म्हणजे ज्ञानस्वरूपावर उठणारे कल्पनांचे तरंग होत. ज्ञानसत्तेची व ज्ञानाच्या व्यक्तरूप जगताची जाणीव ही जेव्हां सगुणरूपानें आकारास येते तेव्हां जीवात्मा जन्मास आला असें म्हणतात व देव व भक्त, ज्ञान व ज्ञातृत्व, जीव व जगद् याठायीं सतत निरामय खेळणारी आनंदवृत्ती जगतांत देह धारण करते तेव्हां संतांचा अवतार होतो.

संत हे स्वानंद प्रतीतीचे पुतळे होत.

आनंद हा पदार्थ व क्रिया या दोहोंकडून प्रगट केला जातो परंतु जिवाला वाटतें विषय व क्रिया ह्यांतून आनंद निवत असतो. संतांची दृष्टी आनंदावर असते म्हणून ती सम आहे. उलट जिवाची दृष्टी विषयावर खिळलेली असते. भोगदृष्टी आहे म्हणून त्यांना विषयाबरोबर असणारे सुखदुःख अनुभवास येतें. आपण आपल्या ज्ञानानेंच हिरा पारखून घेतों. पण हिरा प्राप्त झाल्यावर आपल्याला त्या हिऱ्याचें महत्त्व वाटतें व प्राप्त करून देणाऱ्या ज्ञानाचें विस्मरण होतें. याचप्रमाणें संसारांत विषयीजनांची स्थिति होते.

जीव हा परब्रह्माचा अवतार आहे. त्याच्या गुणाचा बोध जिवाच्या गुणावरून स्पष्ट होतो. जिवाला मरणाची भीती वाटते म्हणजे जिवाचें नित्य असणारे अमरत्व प्रगट होतें. जिवाला हें समजत नाही. उमजत नाही. शब्दाबरोबर शब्दाचे ठिकाण जो आनंद त्याची ओळख नाही म्हणून साई समजत नाही.

साई = स + आई. स = ज्ञानसत्ता; आई = ज्ञातृत्वांत येऊन साई-ज्ञेय रुपानें प्रगट झाली. अर्थात् साई स्वानंदाचें प्रतिक पूर्णब्रह्म.

विषयदृष्टीत पदार्थ हा इंद्रियांचा भोग पुरविणारा असा भोग्यरूप दिसतो तर चतन्यदृष्टीत पदार्थ हरीचे आनंद दाखविणारी त्याची प्रेमरूप असा दिसतो.

वाफेमध्यें अतर्क्यशक्ति आहे. परन्तु तिचा कशा युक्तीनें उपयोग करून घ्यावा हें समजलें पाहिजे. युक्ति म्हणजे यंत्र आणि यंत्र म्हणजे युक्ती. आज वाफेच्या शक्तीवर केवढालीं प्रचंड कार्ये करवून घेतलीं जातात; परंतु यंत्राशिवाय (युक्तीशिवाय) वाफेचा काहींतरी उपयोग होईल काय ? तसेंच नामाचें आहे. नामांत अगाध शक्ती आहे पण तिचा योग्य उपयोग करून घेण्याची युक्ती समजली पाहिजे तरच अंतीम ध्येय मुक्ती पदरांत पडेल. थोड्या श्रमांत जास्त फायदा करून घेणें हेंच युक्तीचें काम आहे.

योगः कर्मसु कौशलम् ।

‘साई’ हा तारक मंत्र आहे. त्याच्यांत, वाचिक, उपांशु, मानस, ध्यान व अनन्य इतके प्रकार आहेत; तसेंच परा, पश्यन्ति, मध्यमा, वैखरी ह्या चार वाणी आहेत. विद्येचा

अभ्यास करकरून काव्यादि ग्रंथ रचणाऱ्या कवींच्या ग्रंथांतील शब्द हे अर्थाच्या मार्गे धावू लागतात—शोध करतात. परंतु संतांच्या शब्दाकडे—त्यांच्या नांवाकडे अर्थ धाव घेत असतो.

जिवाला आनंदाची, सुखाची सारखी तळमळ लागली आहे. त्या आनंदाचा अनुभव जीव हरषडी विषयांतून का होईना (क्षणिक) घेत असतो. यावरून जीव आनंदकंद भगवंतापासून केव्हांही विभक्त नाही. त्याची ऐक्य प्रतीति केव्हांही हरवलेली नाही.

‘साईकीर्ति’ हीच नौका संसारीजनांच्या तरणोपायास मार्गे ठेवून ‘श्री मुरलीधर साई भगवान्’ निजधामास गेले. या नौकेत बसण्यास सर्वांना अधिकार आहे.

सकळांसी येथें आहे अधिकार ।

कलीसुगीं उद्धार हरिच्या नामें ॥

‘हरी’ म्हणजे आनंद म्हणजेच ज्ञानानंद साई, साईभक्तांना ‘साईलीला त्रैमासिक’ हे साईकीर्तीचें सुकारणू आहे. तरी आपण या नांवेंत बसून ‘साईकीर्ति’ अर्थात आपल्याला आलेल्या आनंदमय साईलीलेच्या अनुभवाचें गायन करावें व त्या नादब्रह्माच्या गजरांत सर्वांनीं एकरूप ‘साई’ होऊन आनंद छुटावा एवढीच आपल्या संतश्रेष्ठ विभूर्तीच्या चरणीं ह्या अल्पमती दासाची मग्न विनंति आहे.

संपादक

— साईप्रभाव —

श्री. रा. रा. डॉ. व्याण्णसाहेब गव्हाणकर यांसी

आम्हां उभयतांचें शिरसाष्टांग नमस्कार वि. वि.

पत्र लिहिणें कीं श्रीसाईबाबांच्या व आपल्या कृपेनें आम्हीं सर्वत्र मंडळी आजपर्यंत सुखरूप आहोंत. कळांचें, विशेष आश्चर्यकारक व अवडीत गोष्ट कायसू बारदेश गोवा या मुक्कामीं घडली. व आमचे सासरे रा. रा. नाईक यांनीं ती मला कळविली. तरी त्यांच्याच शब्दांत आपणांस कळवीत आहे. तरी आपण श्रीसाईलीला या त्रैमासिकांत प्रसिद्ध कराल अशी आशा बाळगून विनंति करीत आहे. तसेंच श्रीसाईबाबांच्या भक्तवर्गानें श्रीबाबांवर पूर्ण विश्वासून चालावें ही सर्वांस मग्न विनंति आहे. कळांचें

पत्र ता. २४-६-५१ चें आहे.

ता. क. विशेष आनंदाची गोष्ट म्हणजे आतांच सकाळीं ११ वाजतां समुद्रांत मासळी मिळविण्यास गेलेला एक मुलगा तीन तास समुद्रांत होडीला धरून गटांगळ्या लात होता. समुद्र खवळला होता; व पाण्यांत जाण्यास कोणीही धजत नव्हतें. वातमी माझ्या

कानांवर घेतांच श्री बाबांवर पंच टाकला. बाबांना म्हटलें, “बाबा, आपण ज्या स्थळांत व्हाहांत तेथें, माझ्या कानावर अशुभ वार्ता येऊं नये. मुलाचें रक्षण करावें” व बाबांचें नांव घेऊन व बाबांचें मनांत नांव घेऊन विभूति फुंकली. चमत्कार काय सांगावा, पांच मिनिटांतच धारा अनुकूल वाहून मुलगा तडीस लागला किंवा बाबांचें सामर्थ्य बाबांचें भजन हेंच आमचें सर्वस्व.

श्रीबाबांचा चरणदास.

राजाराम—

(२)

पत्ता—पोलिस हेड कार्टर्स

मेहेसाणा,

व्हाया—अहमदाबाद

उत्तर गुजराथ.

श्री. रा. रा. संपादक

श्रीसाईलीला त्रैमासिक यांस.

सप्रेम नमस्कार वि. वि.

आपणांस दोन महिन्यापूर्वी एक पत्र लिहिलें होतें परंतु चुकीनें पोष्टाचें नांव शिरडीं लिहिल्याकारणानें तें गहाळ झालें असें दिसतें. असो.

श्रीसाईबाबांचा अनुभव मला आला व प्रत्यक्ष चिंतन करावें त्यावेळीं श्रीसाईबाबा तेथें हजर राहतात. व भक्तांस वेळोवेळीं मदत करीत राहतात; त्यांचा प्रत्यक्ष अनुभव मला आला.

मी बडोद्याच्या एका गृहस्थास घरावर १४०० रुपये सन १९४९ साली दिले होते. वास्तविक या गृहस्थास पूर्वी मी कधीही पाहिलें नव्हतें परंतु माझ्या कचेरीतील माझ्या हाताखालच्या कारकुनानें त्याची माझ्याजवळ शिफारस केली व कांहींही विचार न करतां मी त्यास रकम दिली. मासिक रु. २० च्या हप्त्यानें रकम चुकती करण्याचें ठरविलें होतें व त्याप्रमाणें दस्तऐवज लिहून घेतला. प्रथम प्रथम या गृहस्थानें दोन हते भिकून एकंदर रु. ४५ मला दिले त्यानंतर मग तो उडाउडवीचीं उत्तरे करूं लागला व नंतर फरारी झाला. त्याचा तपास करतां तो अमदाबादेस गेल्याचें कळलें परंतु त्याचेसंबंधी लोकांजवळ तपास करतां कोणी त्याचा पत्ता देईना. असें करतां करतां दीड वर्ष होऊन गेलें व मला रकम सुरक्षितणें मिळण्याची आशा राहिली नाही व कोर्टकचेरींत जाऊन खोटे धके खाय्याची पाळी घेणार याची काळजी होतीच. ज्या घरावर रकम दिली होती तें घर कोठें आहे त्याचा तपास करतां घर अगदीं मोडकळीस आलें व तेथें आडुबाजूस वस्तीही चांगली नव्हती. तेव्हां या गोष्टीचा विचार करतां आपण योग्य विचारपूस न करतां अविचारानें रकम दिल्याबद्दल मनाला सारखी दुरदुर लागून राहिली. एके दिवशीं मेहेसाण्यास माझ्या ओळखीच्या घरीं गेलों असतां तेथें श्रीसाईलीला पुस्तक पहाण्यास

मिळाले व श्रीसाईबाबांस मनांत प्रार्थना करून मला या कामी मदत करण्यास विनंति व प्रार्थना केली. नंतर आठ दिवसांनी बडोद्याच्या भाड्या एका मित्राने मला कळविले की, तो कर्ज घेणारा इसम बडोद्यास आला आहे व तो घर विकण्याच्या अगदी तयारीत आहे. तरी आपण निघून यावे, असे कळतांच श्रीसाईबाबांचे स्मरण करून गाडीत बसलो व बडोद्यास आलो. ज्या इसमास कर्ज दिले होते त्यास भेटलो व त्याने घर विकून कर्ज फेडण्यास कबुली दिली. त्याप्रमाणे त्याचे घरही ताबडतोब विकले गेले व मला व्याजासह १५०० रुपये मिळाले. याप्रमाणे सद्गुरु साईबाबांची कृपा झाली.

आपणांस योग्य वाटल्यास श्रीसाईलीला मासिकांत प्रसिद्ध करावे. वर कोणाची नावे दिलेली नाहीत याचे कारण की कोणाचीहि अब्रू चवाठ्यावर येऊ नये. याबद्दल माफी असावी.

आपला नम्र,

रघुनाथ आनंदराव हर्डिकर.

“ ॐ नमोश्री साई ”

ता. १/जुलै १९५१

दत्तात्रय प्रभाकर लिखिते.

एक्ससाईज इन्स्पेक्टर ठाणे येथे असतां ता. १३/१/१९४८ रोजी त्यांचेवर अटी करपशन पोलिस खात्याने लाच घेण्याची केस लावली. इन्स्पेक्टर लिखिते याने पद् राघो गुळवी, राहाणार खारी याने गुन्हा केल्याबद्दल रीतसर कोर्टात फिर्याद दाखल केली होती. ती दाखल केल्यावर तपास करणाऱ्या अंमलदाराच्या हातांत आरोपितास कोणत्याही प्रकारची मदत करतां येत नाही असे असूनसुद्धां पोलिसांनी लिखिते लाच घेतील अशी फिर्याद दाखल झाल्यावर तिचा कायदेशीर तपास न करतां एकंदर चार वेळां लिखित्यांना पकडण्याचा प्रयत्न केला. तीन वेळां गुन्हेगार पदूस पंचनामा करून पोलिसांनी लिखित्यांना पैसे देण्यास दिले होते परंतु तिन्ही वेळां लिखित्यांनी पैशाची मागणी केली नाही व पैसेही घेतले नाहीत असे कोर्टात सिद्ध झाले. चौथ्यावेळी लिखिते यांस डी. एस. पी. मिस्टर पौरी यांनी टेलिफोन करून त्यांना आपल्या ऑफिसांत कामाकरितां बोलावून घेतले. डी. एस. पी. बरोबर चारपांच मिनिटे बोलणे झाले. नंतर त्यांना परत जाण्यास सांगितले. ते घरी परत जात असतां सदर पद् राघोबाचेजवळ पोलिसांनी पन्नास रुपये लिखित्यांना देण्यास दिले. तिन्ही वेळां पैसे न घेतल्यामुळे हा चौथ्या खेपेस पद्ने लिखिते हे गैरसावधपणे रस्त्याने चालले असतांना कोर्टाचे नाक्यावर पद्ने त्यांचे खिशांत पन्नास रुपयांचे नोटाने गोल केलेले वेटाळे घातले. एका सेकंदांत पोलिस ऑफिसर त्यांचे भोंवती गोळा झाले व त्यांचे हात पकडले. त्याचेकडे पन्नास रुपयांचे वेटोळे त्यांचे डान्या बाजूचे शर्टाचे खिशांत मिळाले म्हणून त्यांना नोकरीवरून सस्पेंड करण्याचा हुकूम कमिश्नर ऑफ एक्ससाईज मुंबई यांनी ता. २९/१/४४ रोजी हुकूम काढला व लिखिते यांचेवर ई. पी. कोड १६५ व प्री. युं. ऑफ आक् कलम ५ (१) च प्रमाणे फिर्याद सरकारने भरली. फिर्याद तारीख ३-१-१९५१ रोजी ठाणे

येथील सेशन कोर्टात सुरू झाली. दरम्यान चा वर्षांचे दीर्घ ससपेन्शनच्या काळात कल्याण एथील मामा फडके यांचा गांठ ठाणें येथें श्री. पेडणेकर यांचे येथें दसऱ्यास ठाणें येथें उत्सव होता तेथें श्री. फडके मामा यांनीं हकीगत ऐकून वेतली व साईबाबा आपले अरिष्ट-यत्नातील व तुम्ही आठ दिवस पुडील गुरुवारपासून साईसत्चरित्र दामोळकरकुत हें वाचा व सत्ता करून अवतरणिका आठव्या दिवशीं वाचा. त्या दिवशीं एक अथिति जेवण्याची पानें वाढिल्लीं असतांना [लिखिते आगरखानांचे वाड्यांत जेवें राहातात] तेथें आले. लिखीतेच्या मनांत बाबाचे रूपानें कोणी तरी येतील आपलेबरोबर जेवतील अशी भावना असल्यामुळे वाटच पाहात होते. सदर अथिति आड्याबरोबर त्यांना पाय धुण्यास पाणी दिलें व आपलेबरोबर पंक्तीस बसविलें. जेवणें झाल्यावर अथिति बुवांनीं पांढरे फडके मार्गून वेतलें. अथिति जावयास निवाले त्यावेळीं सर्व मंडळी व पाहुणे मंडळी अथितीस निरोप देण्यासाठीं व्हराड्यांत उभी असतां अथिति हे सदर बंगल्याचे चौथी पायरीवरून एकाएकी अदृश्य झाले.

नंतर लिखिते १९४९ सालीं श्री. मामा फडक्यांचे बरोबर शिर्डीस गेले. पुन्हां १९५० सालीं मामा फडके म्हणाले, बाबांची पोथी परत वाचा. बाबा नक्की तुम्हाला ह्या संकटांतून वाचवतील. तुम्ही काहीं काळजी करूं नका. तेव्हां पुन्हा पोथी वाचण्यास सुरवात केली. ह्याही वेळीं परत पुन्हा अथिति येऊन जेऊन गेले नंतर त्यांचें केसचें काम लिखित्याचे विरुद्ध असलेली केस ता. २।१।१९५१ रोजीं ठाणें एथील सेशन कोर्टांत सुरू झाली. मुंबई एथील सुप्रासिद्ध बॅरिस्टर श्री. विठ्ठल महादेव तारकुंडे यांनीं दहा दिवस बीन पैशानें येऊन न्याय मिळविण्यासाठीं केस चालविली व कोर्टानें लिखिते यांना पूर्ण निर्दोशी म्हणून ता. २२।१।१९५१ रोजीं सोडून दिलें. नंतर लिखिते तांबडतोव शिर्डीस मुळावाळांस येऊन गेले व ता. २७-१-५१ रोजीं शिर्डीहून परत आले. आश्र्याची गोष्ट म्हणजे ता. २।२।१९५१ रोजीं डायरेक्टर आफ् प्री० एक्सर्जिज यांनीं रुजू करून घेण्याचा हुकूम दिला. लिखित्यांचें ससपेन्डमधील २॥ वर्षांचा पगार मिळवण्याचा होता. सदर पगार बील चिफ् अकाउन्टन्ट ऑफिसर सा०० यांजकडे पास होण्यास आलें होतें. कांहीं अडचणीं निघाल्यामुळे सदर बील लिखिते यांना ता. १।१।६। १९५१ रोजीं मिळण्यास अडचण झाली आहे असें समजल्यामुळे लिखिते यांनीं शनिवार ता. ९।६।५१ रोजीं आगगाडींतून ठाणें येथें मुंबईहून धरिं जाताना संकल्प केला कीं, ४८ तासांत बाबांची ५२ अध्यायांच्या पोथींचें पारायण करण्याचें ठरविलें व त्याप्रमाणें लिखित्यानें शनिवारीं रात्रौ ८ आठ वाजतां वाचण्याचें सुरू करून रविवारीं रोजीं ८ आठ वाजतां पुपु केली व नंतर आरती वगैरे करून मित्रमंडळीस जेऊं घातलें. अथितीचे पान तयार ठेविलें होतें. अथितीच्याऐवजीं लिखिते यांचे वडील अथिति म्हणून एकाएकी बाहेर गांवाहून आले. नंतर सोमवारीं ऑफिसमध्ये गेले तर बील पास होण्याच्या ज्या अनेक विध अडचणी निर्माण झाल्या होत्या त्याला कोणाच हरकत वेतली नाही व बील सुरळीत मिळालें. साहेब दुसरे दिवशीं सर्व ऑफिसर रागावलेले होते परंतु बाबांनीं स्वतःच सही करून बिल पास केले गेले होते.

श्री साईलीला

रा. रा. संपादक "साईलीला" यांसी

Dr. K. B. Gavankar

Kala Chowki Road

Bombay No. 12

क. सा. न. वि. वि.

खालील मंत्रकुंरास श्री साईलीलेमध्ये सवडीनुसार प्रसिद्ध करणेची विनंती आहे. कोटा (राजस्थान) येथील श्रीसद्गुरु साईबाबा गुरुपौर्णिमा उत्सव शके १८७३. कोटा हें ठिकाण बी. वी. सी. आय् रेल्वेवर मुंबई-दिल्ली मेन लाईनवर आहे. गेल्या तीन वर्षांपासून येथे श्री साईबाबा भजनी मंडळ स्थापन झाले आहे व दिवसेंदिवस भक्त मंडळी वाढतच आहेत. त्यामुळे इकडील भागांत श्री सद्गुरु साईबाबा यांची माहिती आतां सर्वत्र झाली आहे. आजपर्यंत येथील प्रत्येक उत्सवाची हकीकत मद्रास येथील साई-मुधा मासिकांत येत असे. कारण त्यांनीं विनंती केल्यावरून आम्ही त्यांच्याकडे नियमित येथील हकीकती पाठवीत असूं. यावर्षी गुरुपौर्णिमेचे सुमारास येथील श्री साईबाबा भजनी मंडळाचे अध्यक्ष व श्रीसाईभक्त रा. रा. रा. बा. पिटकर ज्यावेळीं शिर्डीस गेले होते त्यावेळीं शिर्डी संस्थानचे अध्यक्ष व सभासद मंडळी यांनीं विनंती केल्यावरून आपणाकडेही थंदाच्या गुरुपौर्णिमेच्या उत्सवाची हकीकत साईलीला मासिकामध्ये प्रसिद्धी करतां पाठवीत आहें व यापुढेही आपली इच्छा असल्यास पुण्यतिथी व रामनवमी उत्सवाचेही सविस्तर वर्णन आपणाकडे पाठवीत जाऊं.

श्री सद्गुरु साईबाबा यांचा गुरुपौर्णिमा उत्सव येथे ता. १७-७-५१ मंगळवार व १८-७-५१ बुधवार असे दोन दिवस साजरा झाला. सर्व भक्त मंडळींनीं आपले बालगोपाल मंडळीसह या उत्सवांत भाग घेतला होता.

मंगळवारीं दुपारीं १२ वाजतां श्रींची स्थापना पूजा व आरती व नंतर ७ प्रहर सतत " साईनाथ गुरु माझे आई मजला ठाव द्यावा पायी " हे उमे राहून नामस्मरण. नामस्मरणांत सर्व स्त्रीपुरुषांनीं व बालगोपाल मंडळींनीं मोठ्या उत्साहानें भाग घेतला होता. श्रींची तसवीर मोगन्याचे फुलांनीं उत्कृष्ट रीतीनें शृंगारिली होती व जणुं काय बाबा साक्षात बसले आहेत असा भास होई. बुधवारीं सकाळीं ९ वाजता नामस्मरण समाप्ती व नंतर ९॥ ते १२ पर्यंत श्रींचे पादुकास रुद्रामिषेक महापूजा महा नैवेद्य आरती व मंत्रपुष्प दुपारीं ४ ते ५ श्री साईसत्त्वरिज वाचन. रात्रौ ९॥ ते ११॥ ह. भ. प. अनंत केशव रानडे Bsc. रतलाम यांचे भक्त भ्रुवांचे आख्यानावर सुश्राव्य कीर्तन झालें. कीर्तनामध्ये अलंड नामस्मरणानें मनुष्याच्या हृत्तांत आपोआप कसा पालट होतो हें बुधांनीं अत्यंत उत्कृष्ट रीतीनें समजावून दिलें. रामनवमी व पुण्यतिथी उत्सवाप्रमाणें या वर्षाची गुरुपौर्णिमा ही श्रीसद्गुरु कृपेनें उत्कृष्ट रीतीनें पार पडली.

सदर भजनी मंडळ स्थापन झाल्यापासून आजपर्यंत श्री साईभक्त रा. रा. रा. बा. पिटकर रिटायर्ड चिफक्लार्क डी. टी. एस आफिस यांनीं वेळोवेळीं जी मदत केली :

आपल्या स्वतःचेच घरी श्रीसाईबाबांचे तिन्ही उत्सव गेल्या तीन वर्षांपासून नियमित चालू ठेवले आहेत व त्याचप्रमाणे दर आठवड्यास दरगुरुवारी भजनही सतत चालू ठेवले आहे त्याबद्दल श्रीसद्गुरूमाजलीचे चरणीं प्रार्थना कीं, त्यांना दीर्घायुष्य देऊन त्यांचेकडून अशीच सेवा घेऊन त्यांचेवर व त्यांचे सर्व कुटुंबियावर श्रींनी पूर्ण कृपादृष्टी ठेवावी—”

शिर्डी संस्थानास दुसरी विनंती कीं, ज्याप्रमाणे आम्हास मद्रासहून प्रत्येक उत्सवाचे कार्यक्रम व नंतर उदीप्रसाद आमचे भजन मंडळास येतात तसे आपणाकडूनही शिर्डी येथील उत्सवांचे कार्यक्रम व नंतर उदीप्रसाद पाठविणेची तसवीज व्हावी कळावे.

पत्ता : सेक्रेटरी श्रीसाईनाथ

आ.

भजन मंडळ C/o.

वसंत विश्वनाथ जानवे

रा. रा. रामचंद्र बाळजी पिटकर

सेक्रेटरी

रिटायर्ड चीफ क्लर्क P. O. KOTAHJN

२२-७-५१

श्री कोजगिरी—कथा—

॥ श्री गणेशायनमः ॥ कोणे एके दिवशी ॥ ऋषी पुसती बालखिल्यासि ॥ सांग व्रतें कार्तिक मासीं ॥ जेणें जंतू सुखावती ॥ १ ॥ ऐकोनि बालखिल्य बोळत ॥ कोजागर नामें सुख व्रत ॥ त्यातें आचरतां प्रणत ॥ उत्तम लोकातें पावती ॥ २ ॥ आश्विन मासीं जे पौर्णिमा ॥ तेथें रात्री पुजिजे रमा ॥ ऐरावतसह इंद्र नामा ॥ नृत्य गीत जागरणें ॥ ३ ॥ धावीं दीप दानें बहुत ॥ लक्ष लक्षार्धचा अयुत ॥ सहस्र अथवा एकशत ॥ यथा शक्त्या धृत तैलें ॥ ४ ॥ तैसे ग्रामीं पथीं वनीं ॥ गृहीं आरामीं देवायतनीं ॥ दीप लावून विप्र भोजनीं ॥ तोषवाचे क्षीराब्धें ॥ ५ ॥ उपवासी राहोनि आपण ॥ करावे नारिकेलोदक प्राशन ॥ रात्रीं करुनि जागरण ॥ अक्षक्रिडा करावी ॥ ६ ॥ मध्यरात्रीं समर्थीं कमला ॥ कोण जागृत असेल त्याला ॥ प्रसन्न होऊनि आपुला ॥ चित्तकोश समर्पी ॥ ७ ॥ याकरितां दरिद्रीयाणें ॥ हें व्रत कीजे अवश्यपणें ॥ या व्रताच्या सहजाचरणें ॥ बलिबहि जाला धनवंत ॥ ८ ॥ हें ऐकोनि ऋषिवर ॥ म्हणती बालखिल्या सांग सत्वर ॥ बलित हा कोण थोर ॥ दरिद्री संपत्ति पावे कसा ॥ ९ ॥ बालखिल्य सांगती उत्तर ॥ बलित नामाविप्रवर पवित्र जाणता सदाचार ॥ मगध देखीं वसतसे ॥ १० ॥ याचना मरणासमान मानी ॥ देखील तितुकेंचि असे घेऊनी ॥ त्याची भार्या नामें चंडिनी ॥ सदा कलहा प्रवर्ते ॥ ११ ॥ म्हणे माझ्या सर्व बहिणी ॥ नानालंकारें सुवासिनी ॥ दिव्य माल्या देवांगणीं ॥ श्रेष्ठ ऐशा शोभती ॥ १२ ॥ मेल्या दरिद्रा तुझ्या घरीं ॥ घेऊनि पडिस्थें मी पदरीं ॥ लज्जा वाटे मला थोरी ॥ लोकां मुख दाखवूं कसें ॥ १३ ॥ जळो जळो रे तुझें घर ॥ निर्धनाचें कुलहें अवर ॥ ऐलें लोकींहीं वारंवार ॥ सांगोनि पति प्रिय न करिती ॥ १४ ॥ मग

संकल्प करी दारुण ॥ भर्ता करील जें निरुपण ॥ तें मी विपरित करीन ॥ लक्ष्मी पावे
 तोंवरी ॥ ८५ ॥ ऐसा संकल्प करुनि मनीं ॥ मग ते विप्रास वदे कामिनी ॥ पाषाणबुद्धे
 नृपसदनीं ॥ चोरी करुनि धन आणी ॥ १६ ॥ न ऐकशी तरि तुज ताडीन ॥ ऐसं
 बोळे कठोर वचन ॥ थरथरां कांपे तो ब्राह्मण ॥ काय करील वापुडा ॥ १७ ॥ क्षणेक
 ती रडे कपाळ ताडी ॥ एके दिवशीं उपास मांडी ॥ एके समयीं पारणें सोडी ॥
 सर्वहि मक्षी गृहांतील ॥ १८ ॥ पति मागे जरी पारणी ॥ धांवे घेऊनि केरसुणी ॥
 तापजनियां डहाणी ॥ डागावया धांवतसे ॥ १९ ॥ या प्रकारें कष्टवी ब्राह्मणां ॥ परि
 तो सोशी तिची यातना ॥ कांहीं न बोले अधिक वचना ॥ यथा लाभे संतुष्ट जो ॥ २० ॥
 आर्याः ॥ जीष्या शब्द-ध्वनिनें वरिहि रण टाकित्वा करील पती ॥ ते स्त्री कलहा घेतां
 वारणभे टाकित्वा करील पती ॥ ओ० ॥ तव एकदा श्राद्धतिथी ॥ पितृपक्षीं आली
 होती ॥ लक्ष्मि तो महामति ॥ म्हणे आतां काय करूं ॥ २१ ॥ सामग्री कांहीं गृहीं
 असे ॥ परी श्राद्ध संपादे कैसें ॥ वदतां नये करितों ऐसें ॥ अनर्थ करील हे दुष्ट
 ॥ २२ ॥ ऐसा संकटीं पडिला ब्राह्मण ॥ भार्येस न वदे कांहीं भाषण ॥ तव एक मित्र
 स्याचा पूर्ण ॥ गणेश शर्मा पातला ॥ २३ ॥ त्याशींही पूर्व चार्ता न वदे ॥ परी उद्दिप्र
 पाहूनी तो वदे ॥ वलिता मज संकट कळों दे ॥ तुझी चिंता हरीन मी ॥ २४ ॥
 ऐकोनि सांगे हकूच त्यास ॥ तो म्हणे उपाय असे यास ॥ कथितां विपरीतार्थास ॥
 सुपरीत सहजें करील ही ॥ २५ ॥ ऐशी भार्या तुज असतां ॥ मग करिशी
 किमर्थ चिंता ॥ संसारी कामिनी यापरी मिलतां ॥ हीशी कृतकृत्य धन्य तूं ॥ २६ ॥
 ऐकोनि तुष्ट झाला द्विज ॥ भार्येप्रति बोले मग ॥ अनर्थ कारिके चंडी मज ॥ श्राद्ध
 करावें न वाटे ॥ २७ ॥ परवां घेतसे श्राद्ध तिथी ॥ परी वडिलीं न जोडिलीं
 संपत्ति ॥ या कारणें माझी मति ॥ श्राद्धा विषयीं न वाटे ॥ २८ ॥ कदाचित तुला
 करणें ॥ तरि पाक आकाळीं सारणें ॥ कुत्सित विप्रां आमंत्रणें ॥ देऊनी कदाचें अपोवीं
 ॥ २९ ॥ एवं ऐकोनि पतिवचन ॥ आमंत्रिले श्रेष्ठ ब्राह्मण ॥ यथाकाळीं पाकसाधन ॥
 करुनी म्हणे श्राद्ध करा ॥ ३० ॥ आर्याः ॥ ऐकोनि विप्र सुखावेत सौख्याला घडे
 तदानांत ॥ बोलुनि विपरीतार्थें संपादी श्राद्ध पिंड दानांत ॥ ३१ ॥ करुनी पिंड
 विसर्जन विस्मृतिनें विप्र तो वदे जाये ॥ हे पिंड नेऊनि तूं सत्त्वर गंगाजळांत दे
 जाये ॥ ३२ ॥ ओ० ॥ ते चंडीला दुष्ट दारा ॥ उचलोन पिंड समुदाय सारा ॥ रोषें
 नेऊनि सत्त्वर ॥ शौचकुपीं टाकीते ॥ ३३ ॥ पाहोन वलित झाला दुःखी ॥ वचन न
 बोले कांहीं सुखीं ॥ क्रोधावेणें रखरुखी ॥ निघता झाला गृहांतुनी ॥ ३४ ॥ संकल्प
 करी तो ब्राह्मण ॥ लक्ष्मी प्रसन्न झाल्यावीण ॥ न करीन मी अन्नप्राशन ॥ फलाहारी
 वनीं वसे ॥ ३५ ॥ एवं संकल्प करुनी मनीं ॥ जाता झाला महत्काननीं ॥ फिरे
 वल्कलें नेसोनीं ॥ तव नदी तीर आढळलें ॥ ३६ ॥ तेथें राहिला दिवस वीस ॥ आश्विने
 पौर्णिमेचा जो दिवस ॥ कोजागर करणें ज्यास ॥ तोचि आला ते काळीं ॥ ३७ ॥ कालीय
 वेशा नागकन्या ॥ सिसरी तैशी सुलोचना ॥ ऐशा रूपवंती धन्या ॥ मिळोन लक्ष्मीतें
 पूजितां ॥ ३८ ॥ सारुनि पूजा विधान ॥ घूत खेळों घालिती आसन ॥ चवथ्या पटीं

नाही कोण ॥ म्हणोनि वयथा शोधिली ॥ ३९ ॥ अकस्मात पाहिला द्विजवर ॥
 अश्राविणें झाला जर्जर ॥ भासे अस्थीचा पंजर ॥ खालावले नेत्रही ॥ ४० ॥ कुष्क
 मुख धळकलधारी ॥ तपस्वी पोहोनी पुसती नारी ॥ भटजी येथें वनांतरीं ॥ किमर्थ
 बैसलां सांगावें ॥ ४१ ॥ ब्राह्मण वृत्तांत सांगे आपुला ॥ म्हणती धूत खेळों चला ॥
 प्रसन्न होईल तुम्हां कमला ॥ सत्वर उठावें या समर्थीं ॥ ४२ ॥ विप्र म्हणे मे निश्रय ।
 घूतें धर्म लक्ष्मी नाश होय ॥ तुम्हीं म्हणतां पावे अक्षय ॥ केवीं घडे हें सांगा ॥ ४३ ॥
 कन्या वदती बलिताशी ॥ विप्रा पंडिता समान वदसी ॥ मूर्खासारिखें कर्म करिसी ॥
 हें अयोग्य तुज लागीं ॥ ४४ ॥ खेळतां सांगटी अवश्य आर्जीं ॥ श्रीलक्ष्मी होतसे
 सत्वर राजी ॥ आम्हांसवें खेळोन भटजी ॥ कौतुक होय तें पहावें ॥ ४५ ॥ इतुकें
 वदोनि स्वगृहीं नेती ॥ नारी केलोदकादि देती ॥ मग खेळचा डाव टाकित्ती ॥ लक्ष्मी प्रीयतां
 म्हणोनी ॥ ४६ ॥ खेळतां खेळतां त्या अवसरें ॥ डाव आला ब्राह्मणावरी ॥ नागकन्याही
 ओढुनि करीं ॥ पंचा घेती भटजीचा ॥ ४७ ॥ ब्राह्मण कोपा बहु पेटला ॥ पुढतीं खेळावया
 बैसला ॥ तोही डाव त्यावरी आला ॥ कौपिन घेती हिरोन ॥ ४८ ॥ क्रोधें धडके अग्नी
 तैसा ॥ म्हणे मागुतीं खेळों बैसा ॥ जरी मजवरी आला फांसा ॥ तरी यज्ञोपवीत
 देईन मी ॥ ४९ ॥ बरें म्हणोनि खेळती ॥ तेव्हांही विप्रा जिंकित्ती ॥ यज्ञोपविता घावें
 म्हणती ॥ आतां काय उरलें गा ॥ ५० ॥ विप्र कोपें तबळला ॥ म्हणे खेळोन याची
 खेळ्या ॥ शरीर देईन एक वेळां ॥ मग दैवीं असेल तें घडो ॥ ५१ ॥ लक्ष्मी येते
 म्हणोन सांगती ॥ त्याची आली सध्यां प्रतीती ॥ सूर्खें सगें गूर्खेंमती ॥ मीही झालों
 नारायणा ॥ ५२ ॥ हे भगवंता कृपावंता ॥ काय केलेंस जगन्नाथा ॥ मज पावशी जरी
 अनाथा ॥ तरीच विषंभर नाम तुजें ॥ ५३ ॥ पृथ्वीवृत्त ॥ कुरोः सदसिते सती ब्रुपदरा,
 स्मरे पायते ॥ तदा झडकरी तुवां पटहि अपिले आयते ॥ सुदाम पृथु भक्षणें बहुत
 तोष वाटे कसा ॥ दिलिस कनकावती मजचि लोभ आटे कसा ॥ ५४ ॥ श्लो० ॥ नेळें
 सर्वस्व माझे हसनि नरहरे जागज्या कन्यकांहीं ॥ पूर्वीं स्त्रीत्यक्त आतां तुजविणें गा
 सुचे श्रीपते अन्य कांहीं ॥ दारिद्र्यें कष्टलोहीं कळवळ न तरी मच्छरीरा
 सुधाते ॥ न्याची चिच्छाकि रामा नतरी विमळ दे स्वामुकंपा सुधातें ॥ ५५ ॥
 श्लो० ॥ ऐसा विलाप करितां क्षणक्षण ॥ मध्यरात्रीं झाली पूर्ण ॥ तेव्हां श्रीलक्ष्मी
 नारायण ॥ येती लोकां पहावया ॥ ५६ ॥ उचडा यज्ञोपवित हीन ॥ विप्रा पाहोनि
 विचसन ॥ लक्ष्मीस वदे नारायण ॥ तुझा भक्त कां मे दरिद्री ॥ ५७ ॥ पण हा माझाही
 दास संत ॥ यातें करावें श्रीमंत ॥ मगते लक्ष्मी कृपावंत ॥ होऊनि पाहे द्विजाकडे
 ॥ ५८ ॥ भटजी झाले मदनासमान ॥ तेजें करोनि दैविष्यमान ॥ वाला म्हणती हा
 ब्राह्मण ॥ पति करावा आपुला ॥ ५९ ॥ नागकन्या मदनाकुला ॥ म्हणती आम्हीं विप्रा
 तुला ॥ जिंकितां करूं पति आपुला ॥ तूं जिंकितां करी इच्छिशी तें ॥ ६० ॥ विप्र
 मनीं विचार करी ॥ दोन्हीं यागें या किंकरी ॥ होती ऐसें निर्वारी ॥ डाव टाकी
 खेळाचा ॥ ६१ ॥ जिंकिल्या तीनही चंद्रानता ॥ हर्ष झाला विप्राचिया मना ॥ होऊनी
 ताकाळ अंगना ॥ तिची ओढित्ती तिन्हींकडे ॥ ६२ ॥ एक गळां मिठी घालित्ती ॥ एक

मुखात्तं बुध्तिती ॥ एक म्हणे धरुनि हातीं ॥ माझा पति सोढागे ॥ ६३ ॥ वलित म्हणे
 होऊनी घाबरा ॥ अवध्याच तुम्हीं दारा ॥ परी येतां माझ्या घरा ॥ अन्न नसिले भक्षा-
 वया ॥ सर्व सिद्धी घेऊनी आम्हीं ॥ येतो तुमच्या आश्रमधार्मी ॥ कृपा करुनियां स्वामी ॥
 सेवा घ्याची आमुची ॥ ६५ ॥ गंधर्व लग्न करुनी सत्वर ॥ खियांसह आला गृह्णावर ॥
 चंडीनें पाहोनिचां वादर ॥ केला बहु प्रकारें ॥ ६६ ॥ श्रीपतीची कृपा होतां ॥ सर्वही
 हरे क्षणांत चिता ॥ कैवल्यपद येतसे हाता ॥ मग सिद्धीचें काय आश्चर्य ॥ ६७ ॥
 यास्तव हें व्रत करोनि ॥ ब्राह्मण तपांचे दक्षिणा-भोजनीं ॥ आपण दारणें सारुनीं ॥
 वर्ततां लक्ष्मी प्रसन्न होय ॥ ६८ ॥ सर्व दुःखा होतसे नाश ॥ बालखिल्य सांगती
 ऋषिगणांस ॥ हे कथा एकाम्र मानस ॥ ऐकतां व्रत फल जन पावे ॥ ६९ ॥ ऐसे व्रत
 कथा गीर्वाण ॥ पाहोनि रचिलें आख्यान ॥ हें ऐकतां नारायण ॥ भक्तावरी दया करी
 ॥ ७० ॥ इति श्री कोजागरी कथा समाप्तः ॥

॥ श्री कृष्णार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

लिहिणार :- गोविंद विनायक नवरे, मुंबई.

“ गुरु-दक्षिणा ”

श्रीगणेशायनमः श्रीसरस्वतेयनमः श्रीगुरुभ्योनमः श्रीपांडुरंगायनमः ॥ नमन माझे
 श्रीसाईनाथा ॥ जगद्गुरारक कृपावंता ॥ जथांच्या सामर्थ्ये लेखणी हाता ॥ धरिली ग्रंथ
 लिहावया ॥ १ ॥ पांडुरंग माझे ध्येयदैवत ॥ त्यास माझा वंदवत ॥ जो न अपुल्या
 भक्तांस उपेक्षित ॥ लक्षित चरण मी त्याचे ॥ २ ॥ आतां सरस्वतीवाग्देवता ॥ प्रसन्न
 होई निजभक्तां ॥ शब्दसंपदेचे भांडार हाता ॥ पुरवी माते मज्जलागी ॥ ३ ॥ नमन
 माझे संतजज्जना ॥ अपार प्रेमाच्या द्यावे दाना ॥ अंतःकरणांतील उत्कट भावना ॥
 जागृत माझ्या करान्या ॥ ४ ॥ आता मराठी मायबोली ॥ महाराष्ट्र संतांची शिकवण
 भली ॥ संतवाङ्मयंत जीने गोविली ॥ त्या मम भाषेस प्रणिपात ॥ ५ ॥ मराठी
 भाषेंतील ग्रंथकार ॥ संतचरित्राचे शिल्पकार ॥ आणि संतकाव्याचे अग्रेसर ॥ जनक
 दासगणूस नमन माझे ॥ ६ ॥ श्रीदासगणू माझी गुरु माऊली ॥ नमन माझे त्या पावलो-
 पाऊलीं ॥ प्रथमच म्यांही लेखणी गिरविली ॥ गुरुदक्षिणेच्या मिषानें ॥ ७ ॥ दक्षिणा
 काय द्यावी गुरूस ॥ विचार पडला मम मनास ॥ तेंगें अंतरी उदेली आस ॥ प्रस्तुत
 गुरुदक्षिणा लिहिण्याची ॥ ८ ॥ आपण गुरूस काय द्यावें ॥ ऐसे सहज म्यां
 पुशिले स्वभावे ॥ तंव गुरु बोलती मनची अर्पावे ॥ शिष्याने गुरूस आपुले ॥ ९ ॥
 माझे गुरु नसती धनाचे ॥ किंवा ऐहिक सुखाचे ॥ मार्ग दाविती अमुच्या हिताचे ॥
 निस्पृह सत्य स्वरूप केवळ ॥ १० ॥ अहां धन्य मी भाग्यवंता ॥ म्हणूनी पावलो
 चरणप्रत ॥ श्रीदासगणूंच्या मी निश्चित ॥ जाहलो परमार्थ साधनी ॥ ११ ॥
 या ग्रंथाच्या वाचकास ॥ उद्देशून गुंफितो पुष्पास ॥ ती सकलांस नेवे

उत्कर्षास ॥ हीच गुरुवरणाशी प्रार्थना ॥ १२ ॥ विद्यार्थी कितीही शिकला सवरला ॥ तरी प्रश्न उपस्थित झाला, ॥ तूं कोणत्या पाठशाळेत शिकला ॥ प्रशस्तीपत्र आहे कां ॥ १३ ॥ पाहून त्याची विद्वत्ता ॥ गुरु कोण म्हणून पुसे जनता ॥ केवढा आदर वाटे लमस्तां ॥ गुरुविषयी शिकवणीवरून ॥ १४ ॥ मग जे गुरु परमार्थ देती ॥ त्यांची केवढी वर्णाची मद्दती ॥ जन्ममरणांतून सोडविती ॥ कर्मावरी मात करून ॥ १५ ॥ गुरु असे ब्रह्मदेव ॥ गुरु विष्णू महादेव ॥ गुरु प्रत्यक्ष सावयव ॥ परब्रह्मस्वरूप जाणावे ॥ १६ ॥ हें भाग्य असें अनुवादित ॥ गीर्वाण भाषेत केले प्रथित ॥ ज्याते प्रत्यह्नी पठण करित ॥ जन समस्त एकसरे ॥ १७ ॥ पुथें म्यां माझे काय सांगितले ॥ ऐसे न म्हणावे माते भले ॥ अर्धाकडे म्यां लक्ष वेधिलें ॥ ज्याते प्रत्यह्नी स्मरता विसरे मन ॥ १८ ॥ पात्रीं बैसता जेवावया ॥ तो काय विसरे सेवावया ॥ परी लक्ष वेधता अन्य ठाया ॥ क्षण एक विसरला पात्रास ॥ १९ ॥ तांच एक क्षणाची आठवण ॥ विसरवी मी आणि माझेपण ॥ सांडून गेला दुजेपण ॥ समरसला एकत्वामध्ये तो ॥ २० ॥ ज्ञानदेवांचे आपणा सांगणें ॥ जीवाभावाचे अंतरीं धरणें ॥ क्षण एक भगवंतास स्मरणें ॥ विसरून स्वतःस जर्गीया ॥ २१ ॥ परी हे न घळे गुरुविण ॥ आत्मिक सामर्थ्यावांचून ॥ गुरु न ह्योतां आपणा प्रसन्न ॥ अवघे प्रयत्न निष्फळ ॥ २२ ॥ प्रयत्नें गुरूकृपा साधावी ॥ तें भक्तीवृक्षास फुटे पाळवी ॥ काळांतरे फलभारे लववी ॥ वृक्षापरी विनम्र करून ॥ २३ ॥ रामकृष्ण पूर्णवतार ॥ अवतरले करावा जगद्द्वार ॥ तयांचेही गुरु बंध थोर ॥ वशिष्ठ सांदिपनी जाहले ॥ २४ ॥ संत नामदेव भक्तथोर ॥ विठ्ठलास जेवूं घाली साचार ॥ संभाषणही चाले वारंवार ॥ त्यासही गुरु करविला ॥ २५ ॥ ऐसें हें गुरुचें महिमान ॥ त्रीजर्गीतां जयांचे गुणागान ॥ श्रीपती करितो स्वयें आपण ॥ त्या म्यां पामरे काय वर्णावे ॥ २६ ॥ श्री दासगणूगुरु आत्मसाक्षात्कारी ॥ जयानी वरदहस्त ठेविला मम शिरीं ॥ आणि बोले तयांची वैखरी ॥ माझिया खाणींत हिरे प्रसवतील ॥ २७ ॥ नातरी माझे काय जर्गीं ॥ मी गारगोटीच जन्मलों वावुगी ॥ परि तीच लागता संतसमागमी ॥ तयांच्याच तेजे चमकेल ॥ २८ ॥ * मम गुरु बोलता स्वानुभववाचे बोल ॥ अनुमानाचे त्या न वाटे मोल ॥ तयांची आत्मज्ञानाची वाणी अमोल ॥ मार्गदर्शक झाली मजलागी ॥ २९ ॥ जी शिष्य-बोधाची असृतवाणी ॥ श्रीदासगणूमुलें बोलला चक्रपाणी ॥ ती मी परिसता माझिया श्रवणी ॥ अंतरीं दीप प्रकाशला ॥ ३० ॥ * श्रीदासगणू माझी गुरुमाऊली ॥ विटाई मनुजरुपे अचतरली ॥ ही नसे अतिशयोक्तीची बोली ॥ येथें लेंकरू मातेस ओळखीतसे ॥ ३१ ॥ प्रथम व्हावे अगदीं लहान ॥ मग करावे निष्पाप मन ॥ तें तान्हुल्याचे स्वर्गीय जीवन ॥ उपभोगाचें गुरुपदीं ॥ ३२ ॥ मम गुरुमाऊलीस फुटला पांढा ॥ जवळीं घेतला अपुला तान्हा ॥ प्रेम वात्सल्य बोसंडे नयना ॥ पहावे ते मातृमुख एकदा ॥ ३३ ॥ मी गुरूस विनवि मातेपरी ॥ परिसाबी मम बोंबडी वैखरी ॥ प्रेम सुमनांची शिदोरी, तोषवो मानस आपुलें ॥ ३४ ॥ शिष्यबोधाची समर्थवाणी ॥ शिष्यरुपी हिण्यांच्या खाणी ॥ प्रसवेल अरिता अंतःकर्णी ॥ श्रद्धायुक्त अति आदर्सें ॥ ३५ ॥ येथें प्रत्यक्ष आहे प्रमाण ॥ पहा बोध

प्रभावपूर्ण ॥ मम अंतरास होता जाण ॥ प्रगटवीळ हृदय-शाब्दांत ॥ ३६ ॥ नातरी
 माझी काय महती ॥ मी केरकचन्यासमान जगती ॥ हृदयीं प्रकाशवीळ पणती ॥
 त्याच समर्थवाणीने ॥ ३७ ॥ तोच उपदेश बाणता मनीं ॥ कृतीनें आचरिता
 आपुल्या (क्रियाशून्य) जीवनी ॥ निर्जीव आयुष्यास संजिवनी ॥ लाभेल अमोलिक
 तात्काळ ॥ ३८ ॥ गुरूचे ठायीं गुरूस्वाकर्षण ॥ तेथांबवी शिष्यांचें भ्रमण ॥ लक्ष-
 चौन्यांशी योनींचे कालक्रमण ॥ घडवी न शिष्यास आपुल्या ॥ ३९ ॥ येथें बळकट
 असावा भाव ॥ कल्पनेस देऊं नये वाव ॥ मग गुरुशिष्याचा एकजीव ॥ द्वैत सांडोनी-
 होईल ॥ ४० ॥ हाच माझा असे धारसा ॥ संकल्प विकल्प सारे निरसा ॥ माझ्या
 मनाचा स्वच्छ आरसा ॥ केवळ मज गुरुचरण दाखवो ॥ ४१ ॥ महाराज ही माझी
 गुरुदक्षिणा ॥ मी सप्रेम अर्पितों तवचरणा ॥ हा मम निर्धनाचा नजराणा ॥ भूषवो
 तव पदास समर्था ॥ ४२ ॥ आतां माझी एकच विनवण ॥ मम गरिबाची करावी आठवण
 जेणें माझे होईल कल्याण ॥ निर्वाण हरीपदीं होवो मम ॥ ४३ ॥ मी जन्मून जो या
 आलो जगतीं ॥ तो बाबुगा न जावो याचे पुढतीं ॥ जै मम सकळ कुळें उद्धरती ॥
 तें मी सार्थक्य पावलो ॥ ४४ ॥ मज ऐसे छावे आशिर्वचन ॥ जेणें होईल मम
 साधन ॥ जीवनाचे काहीं नसतां ज्ञान ॥ जीवन उज्वल होवो मज ॥ ४५ ॥ माझिया
 बोळांचे पुरवा कोड ॥ आपुल्या चरणांची द्यावी जोड ॥ नलगो अन्यथा काहीं गोड ॥
 तव निदिध्यासावांचून ॥ ४६ ॥ माझ्या मनीं जें स्फुरले ॥ तें तें लेखनद्वारा उमटले ॥
 नामरूपास नाहीं भुळले ॥ लौकिकीं गुरु प्रभाव मानावा ॥ ४७ ॥ सर्वांतर्थांमी जो
 नारायण ॥ तयाच मी पाईक असें जाण ॥ जयानें बोलविला हा पाषाण ॥ पडलेला
 उजाड माळावरी ॥ ४८ ॥ या पाषाणाचा झाला उत्कर्ष, श्रीदासगणूंचा होता
 चरणस्पर्श ॥ ग्रंथाचा काढावा निष्कर्ष ॥ पाषाणवाणी परिसता ॥ ४९ ॥ येथें
 मजलागी ज्ञानभाव ॥ अंतरीं गुरुभक्तिचा प्रभाव ॥ पाषाणांतुनी बोले देव ॥ तो
 पांडुरंग स्वयें आपण ॥ ५० ॥ तेथें कर्ता कर्म क्रियापद ॥ किंवा काव्यरसाचा
 मकरंद ॥ नटला अवघा तो परमानंद ॥ इंद्रियें आधीन जयाच्या ॥ ५१ ॥ कर्ता
 कोण कर्म काय ॥ क्रिया कसली काय होय ॥ हें जंव कळे तंव संभ्रम जाय ॥ फिटोक
 जन्मांतरीचा ५२ ॥ तेथें शाब्दास नाहीं वाव ॥ मग अर्थास आला कैचा ठाव ॥ एकच
 एक अवघा भाव ॥ तें मौन शेंवटीं वाचला ॥ जे न चाले अथवा बोले ॥ जे स्थिर
 ठाईच अपुले ॥ ते वर्णीता वर्णीता थकले ॥ वेदविद्याविज्ञारद ॥ ५४ ॥ ऐसे जे ब्रह्म
 निराकार ॥ तयास करविले साकार ॥ केवळ भक्तीनें अपुढ्या थोर ॥ साधूसंतादिकांनीं
 ॥ ५५ ॥ तयास दिधलें नामाभिधान ॥ आपआपुल्यापरीं कराया गान ॥ भक्तिरसाने
 ओथंवून ॥ तो अमुचा विठ्ठल सांवळा ॥ ५६ ॥ नामा बोले वैकुंठनायका ॥ गुरु किमर्थ
 धरावा फुका ॥ केवळ ओळखण्या जगज्जालका ॥ तो तूं मजशी बोलतसे ॥ ५७ ॥ तंव
 देव बोलले लाडक्या नामा ॥ त्वां न ओळखिले मेघश्यामा ॥ तयाच्या रूपा अथवा
 नामा ॥ अमर्थाद विराट स्वरूपा ॥ ५८ ॥ पार्थासी झाले विश्वदर्शन ॥ अमायिक ब्रह्माचे
 करविलें ज्ञान ॥ तो हा पांडुरंग जगजीवन ॥ उपदेशी गुरु करावया ॥ ५९ ॥

मग नाम्याचें वंदितः गुरुचरण ॥ प्रसन्न झाला राधारमण ॥ नाम्यास
 पठली ब्रह्माची कृपा ॥ केवढा अधिकार गुरुचा ॥ ६० ॥ जगामध्ये
 असती अनेक गुरु ॥ परी परमार्थ मार्गाचा तो सद्गुरु ॥ त्यांचे स्वाधीन
 करावा मनाचा बार ॥ तेंच अस्थिरपणा हरपेल ॥ ६१ ॥ दृढ श्रद्धा असावी गुरुपदी ॥
 मग तेंचेंच लागे भावसमाधी ॥ तेंच हळूहळू सुटतील उपाधी ॥ कामक्रोधादिषुद्धी
 पंच्या ॥ ६२ ॥ षड्दीपंची वसली आपणा पकड ॥ आत्मा सुटावयाची करितो धडपड ॥
 षड्दीपू नारिती त्याला थपड ॥ मग तो व्याकुळ होई स्वस्थानी ॥ ६३ ॥ येंच परी
 आत्मा होता अगतिक ॥ अपुल्या गुरूस मारी हांक ॥ गुरु सदैव जागरूक ॥ नवा-
 णीची शिष्यास तारावया ॥ ६४ ॥ तरी आपण अवयोजन ॥ अपुल्या गुरूस जावूं शरण ॥
 बंधमुक्त करावे सारेजन ॥ ऐसे विनवूं त्यांना ॥ ६५ ॥ आपणा सर्वास लागो तळ-
 नळ ॥ हरीभजनाची सांजसकाळ ॥ कोठें कसाही मिळता वेळ ॥ चिंतन प्रभूचे
 घडाचें ॥ ६६ ॥ ज्ञानवाचें मन हें बंडखोर ॥ तें न होई कदा स्थिर ॥ या शत्रूस जिंकणें
 अन्विचार ॥ सोपें न वाटते तितुकें हे ॥ ६७ ॥ तें मनची करावे त्वां अपुले ॥
 मग सला शत्रूच नुरले ॥ पांडुरंगा तव शक्तिबले ॥ हे मम मागणे मानावे
 ॥ ६८ ॥ भक्तीवैराग्य आणि ज्ञान ॥ परमार्थाचें सुख साधन ॥ ते त्वां करावें
 निर्माण ॥ भक्ताठायीं आपुल्या ॥ ६९ ॥ मी ससर्थांच्या वरचा श्वान ॥ त्या माझा
 धरावा अभिमान ॥ वेडेवांकडे करितो गान ॥ तव द्वाराशीं माधवा ॥ ७० ॥ त्वां
 नकरावें हडहड ॥ ऐकून बाणूळ बडबड ॥ मानून वे प्रेमाची जोरड ॥ स्वरज्ञानावांचून
 केलेली ॥ ७१ ॥ आतां जो मी आलो येथवरी ॥ त्या मशी लोटी न माघारी ॥ नातरी
 तुझी काय थोरी ॥ जगदुद्धारक कैसा तूं ॥ ७२ ॥ गुरूनें मज केले वारकरी ॥ आणून
 सोडिले लुप्तिया द्वारी ॥ तो काय लोळ उकिरड्यावरी ॥ तें तव श्रीदास न शोभें ॥ ७३ ॥
 इतुक्यानें माझें नाहीं झालें ॥ माझ्या समवेत जे जे पातले ॥ त्यां सर्वास तूं आश्रित
 केले ॥ पाहिजे विठला आपुले ॥ ७४ ॥ देवा तव आत्मांना ऐहीक सूख ॥ घावें त्वां
 तव पाहता मुख ॥ काया मनें निरोगी राख ॥ तव भजनप्रेमे करावया ॥ ७५ ॥
 शरीरीं नसता त्यांच्या जोम ॥ कैसा चालावा त्यांचा नेम ॥ दुर्बल मनाचें कसलें प्रेम ॥
 लेचापेंची मक्तीती ॥ ७६ ॥ या सर्वास करी वैभवसंपन्न ॥ राष्ट्रही झालें हीनदीन ॥
 दिसेल कां ते गोकुळवृंदावन ॥ कालाच्या उदरांत दडलेले ॥ ७७ ॥ पुन्हां वाजेल
 कांरे बांसरी ॥ भंत्रमुग्ध सारी नगरी ॥ जी एकदां त्वां केळीं हरी ॥ ती काय तरे
 विसरला ॥ ७८ ॥ कोठें गेले ते गवळीवाडे ॥ कुठें उडाली त्यांची कवाडे ॥ केवळ
 आम्ही गातो पवाडे ॥ शतकानुशतकें आव पूर्णा ॥ ७९ ॥ देवाही सारी तुझीच माया
 ॥ आज दिसे ते उद्यां न ठाया ॥ परि स्थिर उभा तूं पंढरीराया ॥ युगानुयुगे विटेवरीं
 ॥ ८० ॥ त्वां अनंत ब्रह्मांडें प्रसविली ॥ तैशीच ती आत्मसात केली ॥ मायाच सर्वत्र विस्ता-
 रली ॥ तंव ह्छामात्रं करून ॥ ८१ ॥ तंव ह्छेमें जग हें चाले ॥ तव सत्तेनें मज बोलविले ॥
 नकळे मजला काय केले ॥ मी निष्क्रीय सर्वथा तुझ्याविण ॥ ८२ ॥ मुज वाटले म्यां
 बोलावे ॥ ते मम गुरूने परिसावे ॥ इतुकेंच मजला झाले ठावें ॥ ज्ञान अज्ञानविर-

हित ॥ ८३ ॥ प्रत्यक्ष बडवी गुरुसेवा ॥ गेले वाटले माहीया जीवा ॥ हा संकेत कैसा पुरा ध्वावा ॥ असता परिस्थिती प्रतिकूल ॥ ८४ ॥ तरी माझिया लेखनद्वारे ॥ सेवा व्रताच्या निर्धारे ॥ शब्दसुमनरूपी नोगरे ॥ उधळितो चरणावरी सद्गुरुंच्या ॥ ८५ ॥ ती पावन होवोत चरणावरी ॥ मग त्या निर्माल्यांची मातब्बरी ॥ जे हाती घेतील तयांचे करी ॥ सहजासहजी होईल ॥ ८६ ॥ येथे माझे कांहीं न साना ॥ न होवो निर्माल्याची अवहेलना ॥ गुम्ही बुध्जन हुंगा त्यांना ॥ गुरुखाद मालुनी ॥ ८७ ॥ शके अठराशेंव्याहत्तर ॥ चैत्र कृष्णपक्ष गुरुवार ॥ ग्रंथ लिहविला साचार ॥ सविदानंद साईनाथें ॥ ८८ ॥ श्रीसाईनाथ सद्गुरु कैलासनाथ ॥ जयाने पूर्ण केला ग्रंथ ॥ गुरुदक्षिणा नामे संक्षिप्त ॥ लिहवून कृतार्थ प्रज केले ॥ ८९ ॥ ज्या मनीं घडावी गुरुसेवा ॥ तयाने हा ग्रंथ वाचावा ॥ गुरुवारीं अति आदरें भावा ॥ कल्याणप्रद मग होईल सकलिका ॥ ९० ॥ वामनाम्भज घाली लोटांगण ॥ श्रीदास-गणूंच्या चरणीं मायपूर्ण ॥ ग्रंथास केले कृष्णार्पण ॥ गुरुपदयुग्मास लक्ष्मिनी ॥ ९१ ॥ स्वस्ती श्रीवामनाम्भज विरचित ॥ गुरुदक्षिणा नामेग्रंथ ॥ तारक होवो अवघ्याप्रत ॥ श्रीविठ्ठलाच्या लुपेनें ॥ ९२ ॥ श्रीहरिहरार्पणमस्तु शुभं भवतु.

चसंत वामन प्रधान

शिरडी क्षेत्रांत

माहे सन १९५१

या महिन्यांत श्रीसाईबाबाचे दर्शनास बाहेर गांवचे बरेच भक्त येऊन गेले. शिवाय रजेचा महिना असल्यामुळे इतर दिवसांपेक्षा बरीच गर्दी दिसत होती.

देणगी:—५३ श्रीसाई भक्तांकडून श्रीसाठीं निरनिराळ्या प्रकारचे कपडे गलेफ, सोने—चांदी व पितळीचे जिनस देणगी दाखल आले.

धर्मकृत्य:—भक्तांतर्फे संस्थानकडून श्रीस अभिषेक, अर्चन, लक्ष्मरुद्र, पूजा, नैवेद्य, ब्राह्मण सुवासिनी भोजन व अन्नदान वगैरे विधी दररोज यथासांग पार पडले.

कीर्तन:—संस्थान गवई यांची चैत्रवद्य ११, श्रीसंत भाऊ कुमार पुण्यतिथि, अकलकोटस्वामी पुण्यतिथि, श्री परशुराम जयंती; वैशाख शु०॥ ११ श्री नरसिंहजयंती, वैशाख वद्य ११ अर्शी ७ कीर्तनें समाधी मंदिरांत झालीं.

नवलविशेष:—संस्थान ऑफीसची नवीन जागा बांधून तयार झाली त्या जागेत मॅनेजर यांचें ऑफीस नुकतेच गेलें आहे. पूर्वी कमिटीची मिटिंग दीक्षित वाड्यांत भरत असे पण आतां सभामंडपाच्या वर नवीन हॉल बांधल्यामुळे ता. २७ ची कमिटीची मिटिंग त्या नवीन हॉलमध्ये भरली होती.

खालील कलाकारांनीं श्रीपुढें हजेरी दिली ती येणेंप्रमाणें—

नांव—

श्री. दत्तात्रय नारायण नाडकर्णी श्रीदत्तसंगीत विद्यालय, मुंबई..... गायन

श्री. शैलनेरुर मुंबई.....संगीत भजन

कु० के. एस्. सरोजा व कु० के. एस्. वनाजा—संगीत भजन व नृत्य.

श्री. वेणुबाई शिर्डी

श्री. गुलाबबाई, संगमनेर

श्री. साखरबाई, घोडेगांव

श्री. बेनीबाई, घोडेगांव

श्री. नाथा कुळे, पुणे

श्री. बबनराव व श्री. दत्तोपंत

संगीत गायन व भजन

श्री. अण्णा क्षीरसागर येवले.....गायन

श्री. कुमुदिनी पेडणेकर पुणे.....गायन व भजन

श्री. शामला माजगांवकर

श्री. हिराबाई जव्हेरी

श्री. इंदूमति चौबळ, मुंबई

संगीत गायन व भजन

श्री. मधुवाला जव्हेरी

श्री. सीता जव्हेरी

संगीत भजन

श्री. लोकमान्य संगीत भजन मंडळी, संगमनेर—भजन

श्री. आनिल कुमार मोहिले व

श्री. जगन्नाथ मोहिले

संरंगी व मुरली वादन

सभामंडपाचें बांधकाम चालू असून दरवाजे, प्रवेश कमान, स्टेजफरशी, कमिटी हॉल व मॅनेजर यांचे ऑफिस वगैरे बांधकाम पूर्ण झाले.

शिरडी येथील हवापाणी उत्तम आहे.

माहे जून १९५१

या महिन्यांत बाहेरगांवचे बरेच भक्त श्रींच्या दर्शनास येऊन गेले.

देणगी:—श्रींच्या २५ भक्तांकडून निरनिराळ्या प्रकारचे कपडे, गेलफ, सोन्या-चांदीचे व पितळेचे जिन्नस श्रींसाठी देणगीदाखल आले. त्यांत विशेष म्हणजे कोणी तरी एका भक्तानें ६ सोन्यांचीं बटणे (वजन सुमारे १ तोळा) समाधी मंदिर पेट्यांत टाकलेलीं होतीं.

धर्मकृत्य:—श्रीभक्तांचे संस्थानतर्फे, अभिषेक, अर्चन, लघुचंद्र, पूजा, नैवेद्य, ब्राह्मण सुवासिनी भोजन, अन्नदान वगैरे विधि दररोज यथासांग केले गेले. आठ भक्तांच्या समाधीमंदिरांत श्रीसत्यनाराणाच्या पूजा झाल्या.

कीर्तन:—संस्थान गवई यांचीं या महिन्यांत ज्येष्ठ शु०॥ ११ व ज्येष्ठ व०॥ ११ अर्शी २ कीर्तनें समाधीमंदिरांत झालीं.

नवलविशेषः—खालील भक्तांनी श्रीपुढें हजेरी दिली.

सौ. गोदूबाई लक्ष्मण देशपांडे (कोटा) संगीत भजन

श्री. पिरोजबाई दस्तुर, मुंबई..... गायन

श्री. पंडित भाग्यरेड्डी भोलाराम..... भजन व गायन

श्री. पंडित जगन्नाथबुवा सुरतकर..... गायन व भजन

श्री. रणछोडभाई सुरतकर..... गायन व हार्मोनियम वादन

श्री. रामप्रसादजी..... गायन

भोजनगृहाचें बांधकाम व इतर दुरुस्तीचीं कामें तसेंच फरशी बसविणें व सभामंडपास रंगरंगोटी करणें इत्यादि कामें चालू आहेत.

श्री. द. दा. उर्फ नानासाहेब रासनै, पुणें (संस्थान ट्रस्टी) यांचा मुकाम सध्या शिरडींत असून रोज सवड भिल्ले त्याप्रमाणें कवाली व भजन यांच्या गायनांनै देवाची सेवा करीत आहेत. एखादे वेळेस कीर्तनही करून देवाचें व लोकांचे मनोरंजन करण्याचें कार्य उत्तम प्रकारें पार पाडतात. शिवाय संस्थानच्या बांधकामाची कसोशीनै पहाणी करून इतर ठिकाणी देखरेखही करतात.

शिर्डी येथील हवापाणी उत्तम आहे.

माहे जुलै १९५१

बाहेरगांवचे बरेच भक्त या महिन्यांत श्रीच्या दर्शनास येऊन गेले. श्रीगुरुपौर्णिमा उत्सव याच महिन्यांत झाला.

देणगीः—एकरं ३० भक्तांनी कपडे, गळेफ सोने—चांदी व पितळेचे जिन्नस श्रीसाठी देणगीदाखल दिले. त्यांत विशेष समाधी मंदिरपेटींत सोन्याचा छेडा व फणी वजन अदमासें ७ आणे भार मिळालें. श्री. के. सी. अयप्पा, द्रोणाचलम यांनी ९३ तोळे वजनाचें चांदीचें ताट अर्पण केलें. श्री. नागरल्लम् गुंटकल यांनी अकारा आणे भार वजनाचें सोन्याचें श्रीसाईबाबांचें लाकेट अर्पण केलें.

धर्मकृत्यः—आभिषेक, अर्चन, लघुद्र, पूजा, आरती, ब्राह्मण सुवासिनी भोजन व अन्नदान वगैरे भक्तांचे विधि संस्थानतर्फे रोज करण्यांत येत होते. या महिन्यांत ९ भक्तांनी सत्यनारायणाच्या पूजा श्रीमंदिरांत बांधल्या.

कीर्तनः—संस्थान गवई यांची या महिन्यांत आषाढ शुद्ध ११ कालाकीर्तन, आषाढ वद्य ११, श्री. नामदेव पुण्यतिथि अर्शा ४ कीर्तनें झालीं. बाहेर गांवचे कीर्तनकार श्री. ह. भ. प. भास्करबुवा नाथिक यांचें कीर्तन झालें.

नवल विशेषः—खालील भक्तगणानें आपली हजेरी श्रीपुढें लाविली.

नांवः—

श्री. जगन्नाथबुवा सुरतकर.....गायन

श्री. आर. के. पाध्ये, अहमदनगर.....गायन हजेरी.

श्री. बेबीप्रसाद

श्री. संपतलाल

श्री. दीनानाथ

श्री. जगदीशप्रसाद

श्री. नागप्पा

श्री. बद्राप्रसाद

नागपूर, या गटानें

गायन, भजन, नृत्य, तबलावादन,

हार्मोनियम वादन यांची हजेरी

दिली.

श्री. मधुसूदन गोविंद नाशिककर, धुळे.....गायन व भजन

श्री. नानासाहेब रासनें. संस्थान ट्रस्टी हे श्रीपुढें सवडीप्रमाणें संगीत भजन व कवाल्या म्हणून हजेरी लावीत असतात; व संस्थानची देखरेख करतात.

सभामंडप—बांधकाम पूर्ण होऊन रंगाचें व फरशी बसविण्याचें काम पूर्ण झालें आहे. समाधीमंदिरास विशेष शोभा येत आहे. त्याचप्रमाणें भोजनगृहाचे मागिल बाजूस लोखंडी कैच्या व सिमेंटचे पत्रे घालण्याचें काम पूर्ण झालें आहे.

थेथील हवापाणी उत्तम आहे.

गुरुपौर्णिमा उत्सव

श्रीसाईनाथ महाराजांचा गुरुपौर्णिमा उत्सव मिति आषाढ शु०॥ १४ शके १८७३ रोज मंगळवार ता. १७-७-५१ पासून सुरू होऊन आषाढ व०॥ १ रोज गुरुवार ता. १९-७-५१ रोजी दुपारी काला कीर्तन होऊन समाप्त झाला.

या उत्सवास चाल सार्ली मुंबई, पुणे, ठाणे, नाशिक, नगर, सिकंदराबाद, मद्रास, म्हैसूर, बेंगळोरें व इतर अनेक ठिकाणांहून बरेच भक्त लोक श्रीदर्शनास आले होते.

उत्सवाचा कार्यक्रमः—नित्यकार्यक्रमाव्यतिरिक्त मंगळवार ता. १७-७-५१ रोजी रात्री श्रीचे पालखीची गांवांतून मिरवणूक काढण्यांत आली. मिरवणूक प्रसंगी भजन, बॅंड यांचे ताफे चाललेले होते. पालखी मंदिरांत आल्यावर कीर्तन, गायन भजन वगैरे कार्यक्रम झाले.

बुधवार ता. १८-७-५१. आषाढ शु०॥ १५ या दिवशी श्रीचे समाधीस भक्तांकडून अभिषेक, अर्चन, पूजा, लघुसुद्ध वगैरे धर्मकृत्यें बरीच झालीं. नंतर श्रीसमाधीस भक्तांकडून पंचामृतानें मंगलस्नान घालण्यांत आलें. त्यानंतर वस्त्रार्पण, पुष्पार्पण व फलार्पण वगैरे विधीपूर्वक करण्यांत आले. नंतर माध्याह्न-आरती होऊन तीर्थप्रसाद वांटण्यांत आला. दुपारी ३॥ ते ५॥ पर्यंत श्री. ह. भ. प. गोपिचंद्र बुवा बोरकर यांचें

कीर्तन झाले. कीर्तन संपल्यानंतर कार्यक्रम पत्रिकेत प्रसिद्ध केल्याप्रमाणे संध्याकाळी श्रौच्य कपड्यांची लीळांवा-विक्री करण्यांत आली. रात्री श्रौचे रथाची गांवांतून मिरवणूक काढण्यांत आली. मिरवणुकीच्यावेळीं इतर भक्तगणांबरोबर संस्थान नोकरांनीही भाग घेतला होता. व त्यांनी जमलेल्या भक्तगणांचे नकलांचा कार्यक्रम कलन उत्तमप्रकारे मनोरंजन केले. त्या रात्रभर जागर करण्यांत आला. त्यावेळीं खालील कलावंतांनी श्रौपुढें हजेरी देऊन जमलेल्या भक्तांचें चांगलें मनोरंजन केले.

नांव.

श्री. श्रीपाद गोविंद नेवरेकर.....	गायन
श्री. इनामदार	गायन
श्री. बापूराव माने.....	गायन
श्री. हरिभाऊ	गायन
श्री. खुनाथ तात्यावा मोरे.....	तबलावादन

वरील गंधर्व नाटक मंडळीतील कलावंतांनी कार्यक्रमामांत भाग घेतला होता.

श्री. अनिल कुमार मोहिले या लहान मुलानें काचतरंग व तबलावादन फा उत्तम केले.

श्री. जगन्नाथ मोहिले	बासरीवादन
श्री. द्वारकानाथ जगताप, पुणतांबे	गायन
श्री. नारायणराव जोग, मुंबई.....	गायन
श्री. मनोहर विठ्ठल पनवेलकर	सनईवादन
श्री. शंकर बाबुराव देवळणकर, पुणे.....	सनईवादन
श्री. दत्तात्रय अहिलाजी	सनईवादन
श्री. दामुअण्णा बेळापूरकर	”
श्री. शंकरराव नगरकर	”
श्री. रामराव	”
श्री. राजाराम देशपांडे, पुणे	हार्मोनियम वादन
श्री. लाला गंगावने	तबलावादन
श्री. दत्तोपंत, श्री. रंगनाथ	”
श्री. शंकर स्वामी, पुणे	कीर्तन

गुरुवार ता. १९-७-५१ रोजी नवीन तयार झालेल्या भव्य सभामंडपांत संस्थान गवई श्री. विठ्ठलराव यांचें उस्तावाचे काला कीर्तन झाल्यावर हंडी फोडण्याचा कार्यक्रम होऊन

उत्सव समाप्त झाल्याचें जाहीर करण्यांत आलें. त्याच दिवशीं रात्री पी. नारायणराव या मद्रासी भक्तानें श्री साईबाबांचे चरित्रावर इंग्रजींत सुभाव्य व्याख्यान दिलें. गुरुवारी रात्री चावडीची भिरवणूक झाली. अशा रीतीनें हा उत्सव श्रीकृपेनें उत्तम प्रकारेंच आनंदांत झाला याबद्दल शंकाच नाही.

सेक्रेटरी

श्री साई संस्थान शिरडी.

विनंति

वर्गणीदारांनीं आपापली वगणी (सन १९५१ ची) मॅनेजर श्रीसाई संस्थान शिरडी, जि. अहमदनगर या पत्त्यावर पाठवावी.

संपादक

श्री साईबाबा शिरडी संस्थानांत

विक्रीकरितां असलेलीं पुस्तकें

			किंमत
			रु. आ. पै.
१	श्री साई सच्चरित्र (मराठी)	....	७ ० ०
२	सच्चरित्र (इंग्रजी)	....	४ ० ०
३	दासगुणकृत श्रीसाईनाथ स्तवनमंजरी	....	० २ ०
४	,, [अध्याय ४ था]	....	० ८ ०
५	सगुणोपासना	....	० ३ ०
६	प्रधानकृत पुस्तक (इंग्रजी)	....	१ ४ ०

वरील पुस्तकांकरितां व बाबांचे विश्वसनीय निरनिराळ्या साईजच्या फोटो वगैरेकरितां खालील पत्त्यावर लिहावें.

मॅनेजर, शिरडी संस्थान, मु. शिरडी, पो. रहाते, जि. अहमदनगर-
खजिनदार, वि. शा. कीर्तिकर, २१३, धन बिल्डिंग, चर्नीरोड, मुंबई नं. ४

श्री साईबाबा शिरडी संस्थान कमिटी तर्फे

संपादक :-डॉ. के. भ. गव्हाणकर यांना, काळचौकी रोड,
मुंबई १२ येथे प्रसिद्ध केलें.

मुद्रक :-के. एन्. सापळे, रामकृष्ण प्रिंटिंग प्रेस, ज्युडेक्स बिल्डिंग,
विभुवन रोड, मुंबई ४